

'Er zijn op het moment veel te veel zzp'ers aan het werk als hovenier'

Tuinontwerper Raoul Hagenbeek legt klant twee ontwerpen voor

Raoul Hagenbeek is stellig: 'Het maken van mooie tuinen is mijn passie.' Dat betekent in zijn geval het ontwerp en de aanleg van hoogwaardige en duurzame tuinen. Hij gelooft in samenwerking met anderen – of dat nu gaat om zijn eigen team van mensen waar hij trots op is, of over het inhuren van expertise die hij zelf niet in huis heeft. De 'blauwe draad' door het verhaal is water, want een tuin zonder water is geen tuin.

Auteur: Marleen Arkesteijn

Raoul Hagenbeek zit inmiddels 40 jaar in het groene vak. Hij straalt de rust en zelfverzekerdheid uit van iemand die in zijn carrière een hoop kennis en ervaring heeft opgebouwd. Na zijn opleiding aan de middelbare tuinbouwschool is hij in het vak gegroeid. Op aanraden van zijn schooldecaan startte hij een bedrijfje om de militaire dienst te ontlopen. Hij deed ontwerpwerk en volgde aanvullende opleidingen op financieel en marketinggebied. Door toeval kwam hij bij een groter bedrijf terecht en ging hij zich naast het ontwerpen ook bezighouden met de aansturing. Vlak voor de eeuwwisseling startte Raoul Hagenbeek als bedrijfsleider bij een bedrijf in de groene sector waar ook de Belgische Jan Nickmans als bedrijfsleider werkte. Begin 2005 konden ze het bedrijf overnemen.

Puur

'Onze bedrijfsnaam werd Puur Tuinarchitectuur en realisatie. We hebben besloten om ons te concentreren op het ontwerp en de aanleg van particuliere tuinen en om de lat hoog te leggen. We bedienen klanten die aangeven dat ze

een bovengemiddelde tuin willen. Mooi qua beleving, met mooie materialen, een bijzonder ontwerp én water.'

Ze startten met één Nederlandse vestiging – nu in Liempde. Nickmans verhuisde weer naar België, op anderhalf uur rijafstand. Inmiddels hebben ze twee goedlopende bedrijven – in Liempde en Alken (België) – en is de omzet verdubbeld.

Hagenbeeks ogen sprankelen als hij over 'zijn' tuinen praat. 'Veel mensen vinden dat de tuin moet passen bij de opdrachtgever. Ik vind dat de tuin moet passen bij de woning', geeft hij aan als uitgangspunt. Hij kijkt naar de stijl van het huis, maar ook naar de omgevingsfactoren. Hij luistert naar de wensen en gaat vervolgens creatief aan de slag.

'We onderscheiden ons in het ontwerpproces', durft hij met een gerust hart te zeggen. Hij prikkelt de klanten door ze twee ontwerpen voor te leggen. 'In plan 1 zijn de wensen van de klant vertaald. In plan 2 verwerken we onze zienswijze. Mensen zitten vast in denkpatronen. We

7 min. leestijd

dwingen de klant als het ware om over andere mogelijkheden na te denken, waar ze zelf niet aan gedacht zouden hebben. Op basis van de feedback maken we een nieuw ontwerp, waar onderdelen van beide plannen in verwerkt zijn.'

Samenwerking

Toen Puur startte, deden de compagnons het werk naast het ontwerp en de aanleg van tuinen nog voor driekwart zelf. In de loop der jaren groeide het team. Naast meer hoveniers en ontwerpers kwamen er ook mensen bij op kantoor voor de administratie, facturatie en calculatie.

Hagenbeek en Nickmans zorgen ieder op de eigen locatie voor de intake, de planning en de verkoop. 'Iedereen binnen het bedrijf heeft zijn eigen verantwoordelijkheid. We zijn gezegend met fijn en betrokken personeel. Dankzij ons volume kunnen we ons dit veroorloven en kunnen we grotere projecten aan.'

In de uitvoering zoekt Hagenbeek samenwerking. 'Je kunt niet alles zelf doen. Wij besteden

gespecialiseerde werkzaamheden uit aan een vaste schil van bedrijven waar we mee samenwerken. Je moet ons in dat opzicht meer zien als hoofdaannemer. De aanleg van een zwembad, bijvoorbeeld, besteden we uit aan een zwembadbouwer. We hebben contact met een aantal zwembadbouwers waar we achter staan als het gaat om kwaliteit en werkwijze. Iets dergelijks geldt ook voor bouwwerken, houtwerken als omheiningen en vlonders, elektriciteit, beregening, aanleg van hekken en poorten enzovoort.'

Duurzaam denken

Om een idee te geven van het type tuinen, laat Hagenbeek op zijn computer een selectie van door Puur aangelegde tuinen zien. Het zijn echte designtuinen: eenvoudig, met duidelijke lijnen en bijzondere materialen. Je ziet er bijvoorbeeld een vijverrand terug van antieke

SPECIAL VIJVERS

Antwerpse kadestenen, waterelementen van Belgisch hardsteen, kinderkopjes, gebakken klinkers en verschillende vormen van natuurstenen. Duurzaamheid is een randvoorwaarde. 'In ons onderbewustzijn zijn we bezig met de opwarming van de aarde. Maar bij ons vind je geen grote borders met vlinderbloemigen die bijen en andere insecten trekken. Je ziet ook geen insectenhôtels. We zullen nooit een geitenwollensokkentuin aanleggen', lacht Hagenbeek.

Wél vindt hij dat de tuin qua materiaalkeuze duurzaam moet zijn. 'Zo'n tuin moet over twintig jaar nog steeds heel mooi zijn. Gebruik duurzame materialen bij de aanleg en denk goed na over de beplanting. We kiezen voor een rustige beplanting die past bij de leefomgeving. Als je een boom in de tuin zet, is hij voor het nageslacht. Dat betekent dat je er goed over moet nadenken. Er is maar een

'Hovenier is geen beschermd beroep. Ze kopen een bus, aanhanger, kruiwagen en schop en gaan aan de slag'

Kleine stadstuin met minivijver. 'Catwalk' in gegalvaniseerd staal, doorgezet in de tafel

Strakke overloopvijver

beperkt aantal soorten bomen geschikt voor de stadstuin', geeft hij als overweging mee.

Het is ook belangrijk om rekening te houden met de juiste standplaats van planten en de ziektegevoeligheid. Buxus is een bekend voorbeeld, maar is het bij iedereen bekend dat een aantal bodembedekkers en vaste planten schimmelgevoelig zijn? *Pachysandra* is bijvoorbeeld behoorlijk schimmelgevoelig en een aantal geraniumsoorten kwijnt weg.

Plantenkennis vindt Hagenbeek daarom erg belangrijk. Zelf komt hij nog uit de tijd dat dit vak meer aandacht kreeg dan nu. Hij heeft aan het begin van zijn werkzame leven heel wat beplantingsplannen gemaakt.

Tips voor collega's

Raoul Hagenbeek heeft veel kennis en ervaring opgebouwd. Voor dit nummer, met als thema water in de tuin, geeft hij een paar tips.

1. Haal waar nodig expertise in huis. Denk bij de aanleg van een zwembad of vijver aan expertise op het gebied van pompen, filters en filtertechnieken en bij bouwkundige elementen aan een bouwbedrijf.
2. Vorst is desastreus voor waterelementen. Denk goed na hoe je de waterelementen makkelijk en snel leeg kunt laten lopen en het water lozen op het hemelwaterriool.
3. Kijk bij natuurlijke vijvers uit met woekerende planten. Wanneer de vijverbodem afgedekt is met klei, kunnen er sporadisch zaden in zitten of kunnen er zaden in het water waaien. Met name riet kan woekeren. Ook lisdodde en in mindere mate gele lis kunnen agressief groeien. Als het nodig is dat de vijver volgroeit, is het nodig om de vijver na de aanleg te monitoren en opkomende rietplanten, lisdodde en lis eruit te plukken.
4. De een wil koi in een kraakheldere vijver op de bodem zien zwemmen, de ander wil een natuurvijver. Maak een keuze voor de meest geschikte filter- en ontsmettingstechniek. Zwevende algen in het water kunnen gedood worden met behulp van uv-behandeling of chemisch met behulp van waterstofperoxide, ozon of koper. Filteren kan op natuurlijke wijze met een helofytenfilter, mechanisch of door een combinatie van de twee. Bij een natuurlijke vijver is de balans belangrijk en helpen planten met het bereiken van een evenwicht. Kies voor goede zuurstofplanten en kijk uit met woekeraars.

Natuurvijver voor Schotse hooglanders

Een stalen vijver op een daktuin met een smal waterelement

‘Veel mensen vinden dat de tuin moet passen bij de opdrachtgever. Ik vind dat de tuin moet passen bij de woning’

Contacten met collega's

Hij houdt zijn kennis onder andere op peil door contacten met kwekers en collega's. Hij is lid van Tophoveniers. 'We vormen een select gezelschap van negen vergelijkbare bedrijven. We komen een aantal malen per jaar bij elkaar en bekijken en beoordelen elkaars werk op het ontwerp, de uitvoering, het beplantingsplan, de keuze voor toegepaste materialen enzovoort. Dit bevordert het eigen creatieve proces. Met enige regelmaat komt er een deskundige spreker en gaan we langs bij leveranciers en kwekers. We leren van elkaar en houden elkaar scherp en op de hoogte. Ik beschouw het ook als een branchegerichte vraagbaak.' Belangstellenden kunnen zich volgens Hagenbeek gewoon aanmelden. Wie voldoet aan een aantal beoordelingscriteria op het gebied van ontwerp en aanleg van tuinen, mag na een aspirantjaar lid worden.

Water

Water komt zo goed als altijd voor in de tuinen van Puur. De tuinontwerper blikt terug op zijn eigen verleden. Tot zijn elfde jaar woonde hij in een polder bij Vlaarding, waar hij al vroeg

in aanraking kwam met water. 'Een tuin zonder water is geen tuin. Water brengt beweging en leven in de tuin: insecten, kikkervisjes, mooie waterplanten.'

Hoe dat water eruitziet, hangt af van het huis, de grootte van de tuin, de omgeving en de wensen van de klant. Het kan gaan om een lange, smalle gestileerde strook water of een natuurvijver met vissen en planten, om een zwembad of om één groot spiegeland oppervlak van 1000 m².

Bij grotere vijvers wordt de grond na het uitgraven bekleed met een klei- of leemlaag. 'We zijn anti-folie. Je gaat geen 3000 m² folie in de tuin graven.' Kleinere vijvers of keerwanden in grotere vijvers worden als dat nodig is wel bekleed met folie.

Beweging van water en geklater geven een extra dimensie. Hagenbeek vindt het een uitdaging om zelf speciale elementen te ontwerpen, die daardoor onderscheidend zijn. 'Van zo'n ontwerp maak ik een technische tekening en daarmee ga ik bijvoorbeeld naar een smid om het echt te laten maken.'

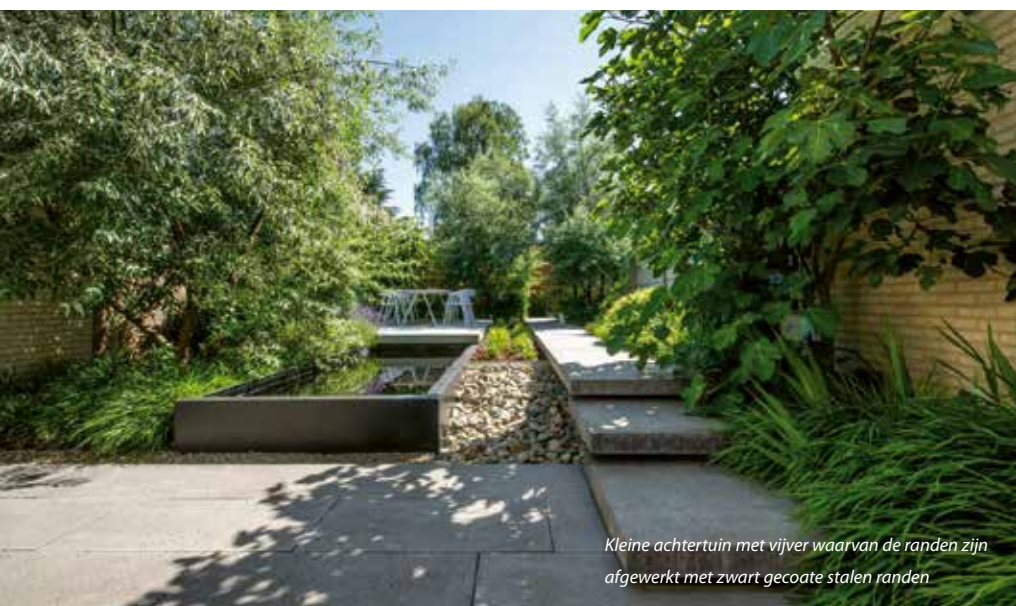
Deze voortuin hoort bij een twee-onder-een-kapwoning. Beide tuinen zijn samengevoegd en als één geheel ingericht. Het waterelement in cortenstaal staat op de erfgrans van de twee voortuinen.

Visitekaartje

Hagenbeek merkt dat de tuin een steeds belangrijkere plaats inneemt. 'Het is echt iets van de laatste paar jaren dat mensen al in de planfase van hun huis bellen. Op die manier kunnen we ook mee sturing geven aan een woning. Kies voor openslaande deuren op de plek waar in het ontwerp een dichte muur staat. De tijd tussen de intake en uitvoering neemt gemiddeld twee tot vier jaar in beslag, maar vijf jaar is geen uitzondering.'

De acquisitie van nieuwe klanten is een voortdurend aandachtspunt. Hagenbeek informeert

daarom bij zijn klanten hoe ze bij Puur terecht zijn gekomen. Dat blijkt voor de helft gebeurd te zijn via mond-tot-mondreclame door eigen klanten of doordat de klant nog met een vervolgoopdracht komt. Voor de andere helft komen mensen bij het bedrijf terecht via internet. Het is daarom belangrijk om een goed 'visitekaartje' af te geven. 'De laatste tien jaar bereiden mensen zich beter voor als ze een tuin willen aanleggen. Mede dankzij internet zoeken ze meer op. Daarom zetten we informatie en foto's van onze tuinen op onze website en op social media als Facebook of op Pinterest.'

Kleine achtertuin met vijver waarvan de randen zijn afgewerkt met zwart gecoate stalen randen

Teveel zzp'ers

Tot nog toe heeft het bedrijf weinig last van de coronacrisis. 'We hadden een enorme intake in 2019, waardoor we in 2020 behoorlijk gevuld zitten met opdrachten. Dit jaar hebben we meer aanvragen gekregen dan we gewend waren, maar dat wil niet zeggen dat alles zich gaat vertalen in opdrachten. Het jaar 2021 wordt een spannend jaar voor ons en veel collega's.' Voor een andere ontwikkeling – los van de coronacrisis – houdt hij meer zijn hart vast. 'Er zijn op het moment veel te veel zzp'ers aan het werk als hovenier. Hovenier is geen beschermd beroep. Ze kopen een bus, aanhanger, kruiwagen en schop en gaan aan de slag. Ik verbaas me over de hoeveelheid busjes van hoveniersbedrijven die ik tegenkom op de 40 km die ik rijd onderweg naar mijn werk. Een aantal jaren geleden had je zo'n 2500 bedrijven, nu zijn dat er 12.000. Wat gebeurt er met al deze bedrijfjes bij een neergang van de economie?'

'Het jaar 2021 wordt een spannend jaar voor ons en veel collega's'

De ontwikkeling heeft wat hem betreft nog een keerzijde: het is moeilijk om aan jong en goed personeel te komen, aangezien een groot deel als zzp'er aan de slag gaat. 'Tegelijkertijd loopt het aantal aanmeldingen op groene scholen terug en worden veel jongens die de opleiding volgen, gestimuleerd om na het mbo naar een hbo-opleiding te gaan. Daardoor zijn er nog minder hoveniers, terwijl het toch zo'n mooi vak is. Wij staan positief tegenover stagiairs. Onze hoveniers werken gepassioneerd en zijn blij als ze hun kennis kunnen overdragen aan anderen. Dat zorgt voor een goede wisselwerking. Goede stagiairs kunnen hier blijven werken', besluit Hagenbeek uitnodigend.

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/33652/tuin-ontwerper-raoul-hagenbeek-legt-klant-twee-ontwerpen-voor